

Nr 310.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till låneunderstöd för vissa regummeringsföretag; given Stockholms slott den 12 maj 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 maj 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FÖRSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler fråga om anslag till låneunderstöd för vissa regummeringsföretag och anför därvid:

Genom beslut den 20 januari 1939 har Kungl. Maj:t, i anledning av ett flertal framställningar, bland annat från *Bilverkstädernas riksförbunds gummisektion*, angående statligt stöd åt gummiverkstäder för förluster genom gummiringskattens upphävande uppdragit åt kommerskollegium att verkställa en statistisk utredning rörande de verkningar, som gummiringskattens borttagande medfört för regummeringsverkstäderna i riket, samt att till Kungl. Maj:t inkomma med det förslag i ärendet, som kunde föranledas av undersökningen. Över nämnda framställningar hade utlåtanden avgivits av statskontoret och kommerskollegium.

Med skrivelse den 5 maj 1939 har *kommerskollegium* överlämnat den anbefallda utredningen samt föreslagit visst ekonomiskt stöd åt skuldsatta regummeringsföretag.

I samma skrivelse har kollegiet jämväl avgivit utlåtande över tvenne framställningar, den ena från *Svenska transportarbetareförbundet* av den 23 februari 1939 och den andra från *De förenade förbunden* av den 13 mars samma år, angående hjälpåtgärder till förmån för sådana arbetare, som förut sysselsatts inom regummeringsindustrin men genom de förändrade förhållandena drabbats av arbetslöshet.

Över kommerskollegiets utredning och förslag har *statskontoret* den 12 maj 1939 avgivit utlåtande.

Statistisk undersökning. Den av kommerskollegium verkställda undersökningen bygger på uppgiftsmaterial, som av kollegiet införskaffats från regummeringsfirmorna. Uppgifter ha begärts för åren 1936, 1937 och 1938 angående omsättningens totala storlek och med fördelning på olika verksamhetsgrenar (regummering, övriga gummireparationer, försäljning av nya gummiringar och annan verksamhet), storleken av det i regummeringsmaskiner investerade kapitalet och av den skuld, som den 1 januari 1939 förelåg för dessa maskiner, antalet i verksamheten anställda arbetare, kvantiteten förbrukat gummi vid regummeringar och andra reparationer samt angående den utnyttjade drivkraften vid regummeringsmaskiner. På olika vägar har kollegiet sökt nå samtliga verkstäder, och det antal företag, som icke beretts tillfälle att avlämna uppgifter, har kollegiet trots sig våga antaga vara relativt obetydligt.

Svar på förfrågningarna ha inkommit från 360 regummeringsverkstäder, fördelade över hela landet. Av dessa ha 239 lämnat fullständig och specificerad redovisning, och undersökningen har i huvudsak grundats på från dessa företag inkomna uppgifter.

Vid bearbetningen ha firmorna fördelats efter storleken av den totala omsättningen år 1936. En indelning efter 1937 års omsättningssiffror skulle ha givit ungefär samma resultat. Hur firmorna fördela sig på olika storleksklasser framgår av en tabell (tabell 1), som ger en översikt över den totala omsättningen vid regummeringsverkstäder av olika storlek och över omsättningens fördelning på olika verksamhetsgrenar under vart och ett av de undersökta åren.

Beträffande *regummeringsverksamhetens betydelse* för olika firmor före gummiringsskattens upphörande visar tabellen, att betydelsen avtager med firmans omsättning. För de minsta firmorna utgjorde regummeringen år 1936 i medeltal 40 procent och övriga gummireparationer 37 procent av hela omsättningen. I storleksklassen 10,000—20,000 kronor voro motsvarande siffror 34 och 25 procent och i därpå följande klass 23 och 21 procent. I storleksklasserna mellan 50,000 och 200,000 kronor uppgingo regummering och övriga gummireparationer tillsammans till en tredjedel av omsättningen. Regummeringen enbart utgjorde 12 respektive 19 procent i dessa båda klasser. För firmor med över 200,000 kronors omsättning

Tabell 1. Omsättningens totala storlek och fördelning på olika verksamhetsgrenar 1936—1938.

Total omsättning per firma år 1936 1 000-tal kr. (antal firmor)	År	Summa av totala omsättningen kr.	D ä r a v f ö r			
			regum- meringar kr.	övriga gum- mirepara- tioner kr.	försäljning av nya ringar kr.	annan verksamhet kr.
Under 10 (65)	1936	409,887	164,289	151,630	85,792	8,176
	37	509,295	217,611	167,656	115,202	8,826
	38	451,843	63,798	155,527	213,064	19,454
10—20 (42)	1936	620,243	213,617	153,784	235,317	17,525
	37	791,241	269,661	166,734	316,859	37,987
	38	648,589	86,851	149,844	354,682	57,212
20—30 (33)	1936	814,126	183,063	171,903	411,006	48,154
	37	1,011,429	231,815	181,582	437,276	160,756
	38	847,789	71,504	170,377	367,013	238,895
30—40 (23)	1936	786,870	147,505	151,191	477,598	10,576
	37	913,281	173,882	161,191	564,618	13,590
	38	680,684	52,805	132,054	477,009	18,816
40—50 (15)	1936	661,925	110,119	119,104	367,557	65,145
	37	780,496	146,865	135,072	437,260	61,299
	38	612,449	54,524	113,099	348,390	96,436
50—100 (29)	1936	2,056,072	242,401	286,641	1,320,909	206,121
	37	2,450,659	344,640	316,748	1,596,105	193,166
	38	2,048,398	127,177	256,309	1,382,677	282,235
100—200 (18)	1936	2,544,149	478,928	262,457	1,608,276	194,488
	37	2,865,679	478,655	271,343	1,891,428	224,253
	38	2,213,705	196,493	239,806	1,542,856	234,550
över 200 (14)	1936	4,739,173	387,343	283,778	2,600,870	1,467,182
	37	5,290,417	444,674	318,062	2,636,359	1,891,322
	38	4,780,490	179,119	268,876	1,901,894	2,480,601
Summa (239)	1936	12,632,445	1,927,265	1,580,488	7,107,325	2,017,367
	37	14,612,497	2,307,803	1,718,388	7,995,107	2,591,199
	38	12,283,947	832,271	1,485,892	6,587,585	3,378,199

spelade regummering och övriga gummireparationer en helt underordnad roll och stannade vardera vid 8 och 6 procent av omsättningen.

Försäljningen av nya gummiringar hade däremot mindre betydelse för de smärre firmorna, medan den intog en dominerande ställning hos de större. I de två lägsta storleksklasserna utgjorde denna försäljning ungefär $\frac{1}{5}$ respektive $\frac{2}{5}$ av totalomsättningen för att hos firmor i högre klasser uppgå till mera än halva omsättningsvärdet.

Annan verksamhet hade större betydelse endast för firmor över 200,000 kronor, där den i medeltal uppgick till något mer än 30 procent av omsättningen.

Fördelningen på olika verksamhetsgrenar är praktiskt taget densamma år 1937 som år 1936. För år 1938 är bilden, som tabell 1 visar, en annan. Vad först beträffar alla storleksklasserna tillsammans är det påfallande, att regumneringen har sjunkit starkt, medan omsättningssummorna för försäljning av nya gummiringar och övriga gummireparationer i stort sett hållit ställningen samt annan verksamhet ökat.

Omsättningen för samtliga 239 firmor år 1936 var 12.6 miljoner kronor, därav 1.9 miljoner eller 15 procent belöpte på regumnering. Motsvarande siffror voro för år 1937 14.6 miljoner kronor och 2.3 miljoner (16 procent) men för år 1938 12.3 miljoner och 0.8 miljoner (7 procent).

Förändringarna äro emellertid ganska varierande i olika storleksklasser. Regumneringsomsättningen har överlag gått tillbaka ehuru något starkare hos de mindre firmorna. I förhållande till den totala omsättningen i olika storleksklasser har försäljningen av nya gummiringar merendels ökat, dock ej för de största firmorna. Försäljningssummorna vid ringförsäljningen visa stegringar från åren 1936 och 1937 endast för de två lägsta storleksklasserna, medan övriga utvisa nedgång, särskilt betydande i högsta storleksklassen; därvid är emellertid att märka, att gummiringskattens belopp förut ingått i och utgjort en betydande del av omsättningssumman. Ökningen av försäljningssummorna för gummiringar i de lägsta storleksklasserna har icke varit genomgående. En tredjedel av firmorna i dessa klasser ha icke varit berörda därav; antingen ha de kommit till lägre försäljningssumma för ringar eller också icke alls drivit någon ringförsäljning. För dessa firmor har försäljningen sålunda icke på något sätt kunnat kompensera nedgången i regumnering. Omsättningen inom annan verksamhet har stigit för firmor av alla storleksklasserna men med särskilt stort belopp i den högsta. Den relativa ökningen är emellertid störst i de lägre klasserna, vilket dock ekonomiskt sett icke betyder så mycket med hänsyn till denna verksamhets ringa andel av dessa firmors totalomsättning; en närmare analys av siffermaterialet utvisar för övrigt, att även denna omsättningsökning inom annan verksamhet i lägsta storleksklasserna kom blott ett mindretal firmor till godo.

Totala omsättningssummorna i olika storleksklasser ha genomgående sjunkit från år 1937, som var ett högkonjunkturår, till år 1938. Från år 1936 till år 1938 ha de däremot stigit för firmorna i de lägsta storleksklasserna men merendels sjunkit i de högre storleksklasserna. Om man frånräknar den andel av gummiringsförsäljningen, som kan antagas vara gummiringskatt, torde emellertid minskning knappast föreligga i någon storleksklass.

För att möjliggöra ett mera ingående besvarande av frågan hur avskaffandet av gummiringskatten inverkat för regumneringsverkstäderna, ha firmorna anmodats att såvitt möjligt lämna uppgifter även om den månatliga omsättningen för de olika verksamhetsgrenarna. 174 firmor ha lämnat sådana uppgifter och med stöd av detta material kan man klarare bedöma

verkningarna av gummiringsskattens bortfallande från och med den 9 maj 1938. Medeltalet per firma för månadsomsättningen vid regummering visar sig för månaderna januari—april tämligen lika under åren 1936, 1937 och 1938. Även för åren 1936 och 1937 äro motsvarande värden för perioderna maj—augusti och september—december av samma inbördes storleksordning. För år 1938 däremot visar det sig, att regummeringsomsättningen under årets båda sista fyramånadersperioder sjunkit med ungefär 80 procent i jämförelse med medeltalet för motsvarande perioder åren 1936 och 1937.

Även beträffande övriga gummireparationer har en viss, ehuru betydligt mindre markerad nedgång samtidigt inträffat.

Försäljningen av nya gummiringar för samma perioder har däremot ökat för de med avseende på omsättningen mindre firmorna under hela år 1938 och mest från och med maj månad, under det att de större firmorna samma år lidit någon minskning i jämförelse med medeltalen för åren 1936 och 1937; minskningen under årets sista åtta månader är dock för dessa firmor mindre framträdande. Med hänsyn till andelen gummiringsskatt i siffrorna för 1936 och 1937 kan man emellertid räkna med en betydande ökning av antalet försålda gummiringar.

Beträffande det i regummeringsmaskiner investerade kapitalet och skuldsättningen den 1 januari 1939 för sådana maskiner återges uppgifterna för de 239 firmorna i vederbörande storleksklasser i tabell 2.

Tabell 2. I regummeringsmaskiner investerat kapital samt skuldsättningens storlek.

Total omsättning per firma år 1936 1 000-tal kr.	Antal firmor	I regummeringsmaskiner investerat kapital, kr.					Skuld å regummeringsmaskiner, kr.		
		Sammanlagt	d ä r a v				Sammanlagt	d ä r a v t i l l	
			före år 1936	år 1936	år 1937	år 1938		leverantören	andra
under 10	65	306,528	171,184	45,247	73,773	16,324	140,141	79,557	60,584
10—20	42	299,309	114,924	92,458	76,884	15,043	110,760	58,206	52,554
20—30	33	216,875	92,982	62,884	59,919	1,090	75,110	34,915	40,195
30—40	23	132,758	60,990	37,782	27,789	6,197	22,701	7,755	14,946
40—50	15	103,850	50,820	22,115	28,940	1,975	34,306	16,856	17,450
50—100	29	223,652	83,765	69,374	69,794	719	52,839	21,039	31,800
100—200	18	310,406	108,445	114,884	80,371	6,706	102,138	21,038	81,100
över 200	14	199,756	60,266	76,858	53,410	9,222	31,142	15,142	16,000
Summa	239	1,793,134	743,376	521,602	470,880	57,276	569,137	254,508	314,629

Dessa företag hade sålunda anskaffat regummeringsapparat för cirka 1,800,000 kronor, därav sammanlagt cirka 1,050,000 kronor belöper på åren 1936—1938. Under år 1938 — alltså efter det automobilskatteutredningen framlagt sitt betänkande — gjordes fortfarande avsevärda investeringar men

endast av firmor i de lägsta storleksklasserna. De största skuldbeloppen i medeltal per firma föreligga även i dessa klasser. Skuldbeloppen uppgå för firmor med omsättning under 10,000 kronor i medeltal till 1,240 kronor och för firmor med 10,000—20,000 kronors omsättning till 1,380 kronor per firma. Det sammanlagda skuldbeloppet för företag i de tre lägsta storleksklasserna, alltså företag med en omsättning å högst 30,000 kronor, utgör 326,011 kronor eller 57 procent av hela det för de 239 företagen redovisade skuldbeloppet, 569,137 kronor. Detta skuldbelopp åvilade 135 av firmorna, medan övriga 104 hade regummeringsapparaturen skuldfri.

För ytterligare 100 företag, bland vilka ingå sådana som icke fullständigt fyllt i frågeformulären och därför ej äro medräknade i tabellen, har uppgivits en total investering av cirka 534,000 kronor till och med år 1938. Om dessa företag medräknas, skulle det totala skuldbeloppet uppgå till cirka 758,000 kronor, därav något under hälften till leverantörer och resten till andra långgivare. Antalet firmor, som häfta för denna skuld, skulle utgöra 195.

Om tillägg göres för firmor, vilka eventuellt ej nåtts av frågeformulären, synes man kunna räkna med ett totalt skuldbelopp av omkring 800,000 kronor.

Föreslagna stödåtgärder åt regummeringsföretagen. *Kommerskollegium* har i samband med överlämnande av utredningen behandlat spörsmålet om stöd åt regummeringsföretagen och därom yttrat följande.

Utredningen får anses hava klarlagt, att borttagandet av skatten å gummiringar haft en synnerligen ofördelaktig inverkan på regummeringsrörelsen. Situationen förvärras därjämte av följande omständighet. Under de senaste åren hava framkommit nya förbättrade typer av regummeringsmaskiner och för att hålla sig i nivå med utvecklingen hava därför ett stort antal företag anskaffat nya maskiner. Särskilt i fråga om de mindre företagarna har i samband därmed skuldsättning förekommit, antingen direkt till maskinleverantörer (svenska tillverkare eller agenter för utländska maskinfabriker) eller till andra. Den nyanskaffade utrustningen kan under nuvarande förhållanden icke alls eller endast i ringa utsträckning nyttjas för sitt ändamål. De genom anskaffningen åsamkade skulderna tynga icke desto mindre företagen och försvåra en i och för sig vansklig omläggning av verksamheten, en åtgärd, som i många fall synes vara ofrånkomlig. Det torde emellertid ej kunna anses alldeles otänkbart, att regummeringsuppdragen efter en övergångsperiod komma att i någon mån tilltaga, ehuru förmodligen omfattningen alltid kommer att bliva betydligt mindre än tidigare.

Enligt kollegiets mening kan under sådana omständigheter föreligga anledning att, såsom kollegiet redan tidigare framhållit, genom ekonomiskt stöd från statens sida bereda de företag, vilka i samband med inköp av regummeringsapparat under de senaste åren ådragit sig skuld, som det nu möter svårigheter att förränta och amortera, ett visst andrum och därmed bättre möjlighet till anpassning efter de ändrade förhållandena. Alltjämt anser kollegiet, att sådant stöd bör lämnas genom lån på billiga villkor. Kollegiet vill dock ingalunda förneka, att en i denna form given hjälp kanske i åtskilliga fall ej kommer att visa sig särdeles effektiv.

I fråga om behovet och skäligheten av statliga stödåtgärder ha vid ärendets tidigare behandling förekommit vissa uttalanden, för vilka jag i detta sammanhang vill redogöra.

Vid den remiss av Bilverkstädernas riksförbunds gummisektions förut omnämnda framställning, som föregick Kungl. Maj:ts utredningsuppdrag till kommerskollegium, införskaffade och överlämnade kollegiet med eget utlåtande ett antal yttranden i ärendet från vissa organisationer och företag, bland andra kooperativa förbundet, föreningen av fabrikanter och engrosfirmor inom gummiringsbranschen i Sverige, Sveriges trafikbilägares riksförbund och Trelleborgs gummifabriksaktiebolag.

Kommerskollegium framhöll för egen del i utlåtande den 12 januari 1939 bland annat följande:

Då beskattningen av motorfordon vid 1922 års riksdag infördes, bestämdes skatten å automobilgummiringar till kronor 1: 50 för kilogram. Vid 1924 års riksdag höjdes gummiringskatten till 2 kronor och så sent som vid 1932 års riksdag än ytterligare till kronor 3: 50 för kilogram. Det är självklart att dessa höjningar av skatten å nyanskaffade ringar, alltunder det att den råvara, som användes vid regumneringen, lämnades obeskattad, kraftigt bidragit att utveckla företagsamheten inom regumneringsbranschen. Under år 1936 började också nya modernare regumneringsmaskiner föras i marknaden. Dylika maskiner ha alltsedan dess och ännu in på sista tiden nyanskaffats av regumneringsfirmorna, något som medfört en förhållandevis ganska betydande nyinvestering i de i regel små och ej vidare kapitalkraftiga företagen. — — —

Det är klart att dessa omständigheter måste ha gjort bakslaget, då gummiringskatten i maj 1938 helt bortföll, desto kännbarare. Den avsevärda nedgång i priset å nya ringar, som inträdde, medförde att förhållandet mellan kostnaderna för ringars anskaffning genom nyinköp och deras förnyelse genom regumnering kom att ställa sig ganska ogynnsamt för regumneringens del.

På sätt från kooperativa förbundet närmare klarlagts finnes visserligen ej anledning alldeles misströsta om ett nytt uppsving inom regumneringsbranschen. Med hänsyn till det betryckta nuläget inom branschen samt särskilt de omständigheter som framkallat detta synas emellertid skäl föreligga för att överväga, huruvida ej en statlig stödaktion i någon form i detta fall kan vara lämplig och möjlig. Närmast föres härvid tanken till ekonomiskt bistånd vid betalningen av de på sista tiden inköpta regumneringsmaskinerna, vilka inköp alltjämt synas ekonomiskt hårt tynga många företagare. En utväg att i detta avseende hjälpa utan alltför stark oppoffring för staten vore måhända utlämnandet av stödlån mot låg ränta och med tillräckligt lång amorteringstid, för att — i förhoppning om en inträdande återhämtning inom branschen — vederbörande företagare skola erhålla erforderligt andrum för avveckling av de verkställda maskininköpen.

I yttrande den 2 januari 1939 uttalade *kooperativa förbundet* bland annat:

Det ligger i sakens natur, att det för reparationsverkstäderna måste framträda som en mycket kännbar ekonomisk förändring, att den onormalt uppdrivna regumnerings- och reparationsverksamheten, som framträdde särskilt under de tre sista månaderna av år 1937 och i början av år 1938 till följd av den allmänna kännedomen om den pågående utredningen beträffande bilringsskattens omläggning, numera efter bilringsskattens slopande tem-

porärt förbytt i en mycket nedsatt efterfrågan på regummeringsarbeten. Det torde dock få anses uppenbart, att denna starkt nedpressade efterfrågan på regummeringsarbeten åtminstone till en del kommer att inom loppet av ett eller annat år åter stiga, då de efter bilringsskattens införande nyköpta däcken förslitits.

Emellertid torde det stå utom all fråga, att till följd av bilringsskattens borttagande och de förtids- och efterverkningar härav i fråga om regummeringen, vilka förut antytts, bilverkstäderna kommit att delvis oförvållat tillskyndas förluster på regummeringsverksamheten, vilka för åtskilliga av dessa företag medföra avsevärda svårigheter, bl. a. på så sätt att normal amortering av under senare år anskaffade regummeringsanläggningar äventyras. Det synes styrelsen ur nu anförda synpunkter skäligt, att statsmakterna lämna viss ersättning för den skada verkstäderna i fråga lidit genom de förändrade förhållandena.

Ur statsfinansiell synpunkt kan som skäl för viss ersättning av allmänna medel enligt styrelsens mening anföras, att efter bilringsskattens avskaffande viss dubbelbeskattning kommit att inträda för ägarna till alla de bilar, som voro försedda med ringar före gummiringsskattens borttagande.

Förbundet pekade jämväl på några omständigheter, som syntes ägnade att begränsa farhågorna för regummeringsverksamhetens existensbetingelser på längre sikt.

I detta sammanhang nämnes främst, att inom gummifabrikationen har numera ett nytt system för själva regummeringen utexperimenterats, varigenom en ny slitbana kan påläggas utan att man fullständigt borttager den gamla slitbanan, vilket tidigare i regel varit fallet. Kostnaderna för en dylik regummering enligt den nya metoden ställa sig, enligt vad styrelsen erfarit, procentuellt i förhållande till det nuvarande priset på en ny ring f. n. icke ofördelaktigare än regummeringskostnaderna i förhållande till de ringpriser, som rådde före bilringsskattens borttagande. I mån som den nu nämnda nya metoden börjar allmänt praktiseras, torde sålunda en ökad arbetsvolym komma att uppstå för regummeringsverkstäderna.

En annan för regummeringsverksamheten avsåttningsbefordrande faktor torde det förhållandet vara, att s. k. snömönstrade ringar på senare tid vunnit en ökad marknad. Det förhåller sig nämligen så, att det just vid regummering är ändamålsenligt att använda sig av sådana mönster. Dels är påfrestningen på den gamla ringstommen mindre vid vinterkörningar, dels äro nya däck, som redan vid tillverkningen försetts med s. k. snömönstring så till vida oekonomiska, som desamma icke lämpa sig för begagnande i sommartrafik. Genom de båda nu anförda omständigheterna synas sålunda förändringar komma att inträda, vilka bidraga till en ökad arbetsvolym för regummeringsanläggningarna.

Vidare påpekas, att skärpta krav på motorfordonsringarnas trafikvärdighet i och för sig torde komma att leda till ökat arbete vid gummiverkstäderna. Enligt gällande förordningar beträffande motorfordonstrafiken finnas inga speciella lagföreskrifter beträffande motorfordonsringarnas slitbanor. Enligt gällande förordningar skall motorfordonet, däri säkerligen inbegripet även dess enskilda delar, vara fullt trafikvärdigt. Det torde stå klart, att ett fordons trafikvärdighet med hänsyn bl. a. till dess bromsförmåga i rätt hög grad betingas av huru starkt nötta slitbanor på bildäcken, som tolereras. — — — Då i vissa länder direkta föreskrifter — England kan nämnas som ett exempel — om ringarnas bromsningsförmåga befunnits nödvändiga, synes det kunna ifrågasättas, huruvida icke de i vårt land

gällande förordningarna kunde genom på lämpligt sätt skärpta tillämpningsföreskrifter bringas att i praktiken bättre än för närvarande är fallet tillgodose det önskemål, som här är i fråga. Skulle genom åtgöranden i den ena eller andra formen från det allmännas sida ökad förståelse skapas hos bilägarna för behovet av fullvärdiga slitbanor på ringarna, komme säkerligen härigenom indirekt även för regummeringsanläggningarna en ökad arbetsvolym att skapas.

Föreningen av fabrikanter och engrosfirmor inom gummiringsbranschen i Sverige tillstyrkte på det livligaste, att stödåtgärder företoges för täckande av de förluster, som genom gummiringskattens upphävande ofrivilligt drabba regummeringsverkstäderna och åberopar sitt tidigare, bestämt avstyrkande yttrande beträffande förslaget om skattens borttagande.

Sveriges trafikbilägares riksorganisation ville, under förutsättning att medlen icke komme att uttagas i form av automobilskatt, tillstyrka stödåtgärder men ansåg, att det mycket noga borde undersökas, i vad mån näringsutövarna själva eventuellt bidragit till den för dem svåra situationen, exempelvis genom anskaffande av maskiner efter den tidpunkt, då skatteomläggningen kunnat förutses eller i varje fall befaras. Det allmänna borde här icke rimligen belastas på grund av enskild företagens bristande förutseende vid drivande av sin affärsverksamhet.

Trelleborgs gummifabriksaktiebolag anförde:

Gummiringskattens införande med kronor 1:50 och successiva höjande till kronor 3:50 per kilogram har medfört en betydande prisstegring på bilringar i Sverige och i sin tur framskapat regummeringsverksamheten, som för sin drift haft att tillgå icke beskattat material. I stor omfattning hava fabrikanter av vulkaniseringsapparater animerat personer med något spar-kapital att köpa anläggningar på avbetalning respektive tagande lån. Dylika gummiverkstäder torde hava engagerat sig över sin ekonomiska förmåga i den tron, att skatt på bilringar skulle fortsätta och samtidigt den gynnsamma anskaffningen utan skatt på regummeringsmaterial fortsätta.

I den mån innehavare av gummiverkstäder utan att direkt hava spekulerat i och medvetet dragit fördel av bilringskatten utan fastmer nu råka i betryck genom bristande erfarenhet i affärslivets ekonomiska svängningar bör ett stöd genom statens försorg vara motiverat.

Formerna för den föreslagna låneverksamheten ha av *kommerskollegium* skisserats på följande sätt:

Med hänsyn till den mycket skiftande storleken hos företagen i fråga torde annan begränsning uppåt av lånebeloppet ej böra förekomma än att lån får överskrida 8,000 kronor endast där särskilda skäl föreligga.

Det ligger i sakens natur, att lån av ifrågavarande slag böra lämnas på relativt lindriga villkor, om syftet med lånen skall kunna uppnås.

Vad beträffar lånetiden erinrar kollegiet om att lån ur statens hantverkslånefond (Svensk författningssamling nr 235/1936) skall, sedan det innehafts under ett år från första lyftningsdagen, återbetalas med en femtedel årligen, så att sålunda hela lånetiden blir sex år. Jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 29 maj 1936 bemyndigades kommerskollegium att för lån beviljade ur lånefonden för ackordslån och förlagslån åt hantverkare (Svensk författningssamling nr 355/1933), i särskilda fall bevilja utsträckning av

tidigare fastställd amorteringstid (fem år efter två amorteringsfria år) in- till högst tio år från lånets lyftande. Lån ur industri- eller manufakturför- lagslånefonderna (Svensk författningssamling nr 402/1927 och nr 403/1927) skola, sedan de innehafts under två år från första lyftningsdagen, återbeta- las under därpå följande högst åtta år, så att sålunda hela lånetiden uppgår till högst tio år.

I nu ifrågavarande fall torde en viss möjlighet till anpassning efter olika behov böra beredas. Kollegiet anser därför, att lånetiden lämpligen bör bestämmas till sex år, dock att, där särskilda skäl föreligga, lånetiden må utsträckas till högst tio år. Amorteringsfrihet torde böra beviljas för högst två år.

Lån ur ovannämnda fonder löpa för närvarande med en räntesats av fyra procent för år. Med hänsyn till allmänna ränteläget synes denna räntesats vara något för hög och i förevarande fall torde en avsevärt lägre räntesats vara påkallad. För lån, som utlämnats från det vid 1938 års riksdag an- visade reservationsanslaget till förlagslån för viss maskinanskaffning till industrien, har i allmänhet föreskrivits en räntesats av två procent, men i enstaka fall, där särskilt starka skäl förelegat, ha även lägre räntesatser till- lämpats.

Kollegiet vill för sin del föreslå, att i förevarande fall räntan bestämmes till två procent för år att erläggas halvårsvis. I betraktande av omständig- heterna torde förhöjd dröjsmålsränta ej böra föreskrivas.

För lånen torde säkerhet böra ställas. Det förefaller emellertid redan på förhand vara klart, att det i kanske flertalet fall kommer att föreligga svä- righeter eller visa sig omöjligt för lånesökandena att ställa säkerhet, som ens vid mycket välvillig prövning kan betraktas som betryggande.

Den lämpligaste lösningen av säkerhetsfrågan är givetvis, att tillfreds- ställande borgen ställes eller godtagbar fastighetsinteckning avlämnas såsom säkerhet. Sådan lösning av frågan torde dock komma att stå till buds en- dast i undantagsfall.

Endast få av nu ifrågavarande företag torde drivas i den omfattning, att förlagsinteckning kan beviljas i deras egendom. I dessa undantagsfall synes förlagsinteckning böra kunna godtagas som säkerhet, därest i förlagsegen- domen ingår åtminstone regummeringsutrustningen eller andra objekt av till- räckligt värde.

I troligen det största antalet fall torde emellertid säkerhet av något av ovannämnda slag ej kunna erhållas och fråga uppstår då, vilka fordringar på säkerhet, som böra uppställas. För den händelse skulden grundar sig på avbetalningskontrakt, däri leverantören förbehållit sig äganderätten till egen- domen till dess köpesumman guldits, torde lämpligen detta kontrakt böra överlåtas på den lånebeviljande myndigheten och äganderätten till de leve- rerade varorna sålunda förbliva hos statsverket till dess betalningen full- gjorts i den ordning, som enligt ovan anses lämplig för stödlånen. I sam- band med kontraktets överlåtande på vederbörande myndighet böra givetvis oreglerade växeltransaktioner, som hava samband med avbetalningskon- traktet, avvecklas.

Svårare synes bliva att lösa säkerhetsfrågan i de fall, då borgenären är annan än leverantören och lånesökanden förvärvat äganderätten till maski- nerna. Av utredningen framgår, att man synes kunna räkna med att något över hälften av sammanlagda skuldbeloppet ligger hos borgenärer av före- varande slag. I den mån en borgenär genom statens mellankomst beredes en verklig förmån synes det vara berättigat att påfordra, att borgenären gent emot staten åtager sig ett visst ansvar för gäldandet av det utlämnade

stödlånet. Emellertid lär väl ej heller på detta sätt säkerhetsfrågan alltid kunna lösas. Om samtidigt rörelsen är av sådan beskaffenhet, att förlagsinteckning ej kan meddelas, återstår knappast annan möjlighet att erhålla säkerhet för lånet än att staten ingår lösöreköp med lånesökanden beträffande den verkstadsutrustning, för vars anskaffande skuldsättningen skett. En dylik anordning är enligt kollegiets mening i och för sig föga tilltalande men synes i vissa och kanske ej så få fall knappast kunna undvikas, om överhuvud taget kravet på lånesäkerhet skall upprätthållas.

Beträffande en del företag torde man böra räkna med att ställningen är så dålig, att även om lån lämnas på de lindriga villkor, som ovan antytts, en varaktig förbättring av ekonomin ej kan beräknas inträda enbart genom lånestödet. I sådana fall synes lån böra lämnas för genomförande av ackord. Därvid måste givetvis avtal träffas med samtliga lånesökandens oprioriterade borgenärer. För beviljande av lån i dessa fall synes böra förutsättas, att lånesumman icke väsentligt överstiger det skuldbelopp, för vilket lånesökanden häftar i följd av inköp av regummeringsapparat. Slutligen kan det tänkas, att företaget är konkursmässigt och att träffande av ackord är uteslutet. Då i detta läge ett stödlån skulle medföra någon varaktig förbättring av företagets ekonomiska ställning, synes lån i sådant fall icke böra ifrågakomma.

För lyftande och åtnjutande av lånen bör givetvis i tillämpliga delar gälla beträffande andra lån av statsmedel fastställda allmänna villkor och bestämmelser. — — —

Man måste räkna med, att en del av de företagare, som eventuellt komma att beviljas lån av nu omhandlad beskaffenhet, ävensom löftesmän för sådana lån, kunna råka på obestånd. Det synes böra beredas möjlighet att i dessa fall utan riksdagens i de särskilda fallen lämnade godkännande bevilja ackord och eftergift. Kungl. Maj:t synes därför böra föreslå riksdagen, att beträffande lån, utlämnade från ifrågavarande anslag, lämna Kungl. Maj:t enahanda bemyndigande, som riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts därom avlåtna proposition nr 149 år 1929 enligt skrivelse nr 97 den 20 april 1929 (jämför Kungl. Maj:ts brev till statskontoret den 26 april 1929, i transumt intaget i Svensk författningssamling år 1929, nr 102) lämnat i fråga om, bland annat, lån som utlämnats från statens under statskontorets förvaltning stående utlåningsfonder, eller, med andra ord, att bemyndiga Kungl. Maj:t att efter prövning av omständigheterna i varje föreliggande fall biträda ackord i eller utom gäldenärs eller löftesmans konkurs, ävensom eljest vid gäldenärs eller löftesmans obestånd helt eller delvis eftergiva långivarens rätt, med befogenhet för Kungl. Maj:t att beträffande samtliga lån eller i särskilda fall uppdraga åt underordnad myndighet att besluta i sådan fråga. Kollegiet hemställer att — för den händelse åt kollegiet skulle uppdragas att handhava den ifrågasatta lånerörelsen — Kungl. Maj:t jämväl måtte åt kollegiet uppdraga att utöva den beslutanderätt i nu ifrågavarande hänseende, som riksdagen må delegera. Kollegiet vill därvid framhålla, att lånen torde komma att belöpa sig på relativt små belopp, och tillåter sig erinra därom, att Kungl. Maj:t jämlikt beslut, den 26 september 1930 uppdragit åt kollegiet att beträffande lån, som lämnats från fonden för befrämjande av hantverk och därmed jämförlig mindre industri, besluta i sådana fall, som omhandlas i 1929 års riksdagsskrivelse.

Beträffande den myndighet, åt vilken handhavandet av den föreslagna låneverksamheten borde uppdragas, och de erforderliga admi-

nistrationskostnaderna för verksamheten anför kollegiet i huvudsak följande.

Det kan synas i viss mån följdriktigt att kollegiet kommer i åtanke för handhavandet av låneverksamheten, i betraktande av att kollegiet för närvarande handlägger hantverkslåneärenden, med vilka de nu ifrågasatta lånen kunna anses hava vissa anknytningspunkter. För den händelse så skulle befinnas önskvärt, är kollegiet även berett att handhava låneverksamheten. Å andra sidan kan även göras gällande, att den ifrågasatta hjälpaktionen är av utpräglad social natur och därför i viss mån kan jämföras med låneverksamheten till främjande av enskild företagsamhet, varav skulle följa, att verksamheten borde handhavas av de myndigheter, som närmast ha befattning med nyssnämnda låneverksamhet.

Det kan förutses, att låneansökningar komma att strömma in i stor mängd inom relativt kort tid, att i många fall utlämnandet av lån måste föregås av ett ej obetydligt utredningsarbete och att låneärendena som regel komma att befinnas vara av ganska brådskande natur. Det torde därför vara nödvändigt, att, för den händelse kollegiet får i uppdrag att handlägga ifrågasvarande ärenden, kollegiet beredes möjlighet att anlita tillfällig arbetskraft. Kollegiet har nämligen för närvarande att handlägga — utom låneärenden av åtskilliga slag, som redan avsevärd tid tillhört kollegiets verksamhetsområde — även nytillkomna ärenden rörande förlagslån för viss maskinanskaffning m. m. till industrien från de vid 1938 och 1939 års riksdagar här för beviljade anslagen å sammanlagt 10 miljoner kronor. Bland annat i de fall, där ackordsuppställningar behöva föregå beviljandet av lån, torde även bli erforderligt att anlita ortsombud. Vidare torde uppläggande av ansökningsformulär, införskaffande av soliditetsupplysningar m. m., komma att draga vissa, ej så obetydliga kostnader.

De kostnader, låneverksamheten sålunda skulle medföra, äro svåra att uppskatta. Kollegiet vågar för budgetåret 1939/40 ej räkna med lägre belopp än, för avlöningar åt personal 8,000 kronor, för ortsombud, expenser m. m. 2,000 kronor, för soliditetsupplysningar 500 kronor samt för resekostnads- och traktamentsersättningar 500 kronor eller sammanlagt 11,000 kronor.

Ifråga om det kapitalinvesteringsanslag, som skulle erfordras för en låneverksamhet enligt de föreslagna linjerna, anför kommerskollegium att, då regummeringsföretagens nuvarande totala skuldsättning för regummeringsapparatur kan uppskattas till omkring 800,000 kronor och lånebehoven, såvitt nu kunde bedömas, ej komma att avsevärt understiga detta belopp, ett engångsanslag av ungefär denna storlek syntes erforderligt för ändamålet.

Arbetslösheten bland de anställda. Den minskade sysselsättningen vid regummeringsverkstäderna belyses jämväl i den av kommerskollegium verkställda statistiska utredningen.

Förändringarna i antalet vid 239 firmor anställda arbetare, således frånsett ägare eller föreståndare, före och efter gummiringsskattens borttagande framgå av efterföljande sammanställning.

	1936	1937		1938		1939
	jan.	jan.	juli	jan.	juli	jan.
Regummeringsarbetare	218	233	264	220	74	39
Andra arbetare.....	291	299	316	290	279	235
Samtliga arbetare	509	532	580	510	353	274

Minskningen av antalet redovisade regummeringsarbetare är sålunda högst avsevärd och uppgår vid en jämförelse mellan januari månad 1939 och medeltalet för samma månad under de närmast föregående tre åren till omkring 185 personer. Därtill bör förmodligen läggas ett visst antal för de 121 firmor, som i ovanstående sammanställning ej redovisats. Antagligen måste man räkna med att regummeringsindustriens tillbakagång orsakat mistning av innehavd anställning eller åtminstone kännbar inskränkning av sysselsättningsgraden för över 200 anställda personer. För många småföretagare utan anställda arbetare — av nämnda 239 firmor tillhörde under hela redovisningstiden 22 företag denna kategori — torde därjämte försörjningsmöjligheterna ha betydligt försämrats.

Svenska transportarbetareförbundet och *De förenade förbunden* ha, som förut nämnts, gjort framställningar om åtgärder till förmån för dessa arbetslösa.

Transportarbetareförbundet har därvid bland annat anfört:

Ställningen för dessa medlemmar, i synnerhet för de äldre, är synnerligen prekär. Många av dem ha inom yrket — som är synnerligen hälsovådligt — ådragit sig lungsjukdomar, som göra dem mindre lämpliga i konkurrensen på arbetsmarknaden. De ha icke heller lärt sig något annat yrke, varför de äro hänvisade till de tyngsta arbetena, där konkurrensen är störst och deras möjlighet att göra sig gällande minst.

Från de medlemmar, det här är fråga om, ha vi erhållit framställningar syftande till, att hos staten begära hjälp över svårigheterna. Då staten genom sin omläggning av beskattningen skapat de svårigheter, de nu lida under, få vi vördsamt hemställa, att regeringen måtte överväga vidtagandet av lämpliga hjälpåtgärder, dels i form av direkt understöd, dels hjälp till dessa arbetare att överföras till annat yrke, och att de erhålla erforderligt understöd under tiden, tills sådan överflyttning skett.

De förenade förbunden, till vilket förbund vulkaniseringsarbetarna i Stockholm enligt uppgift äro anslutna, har jämte sin framställning överlämnat ett uppgiftsmaterial till belysning av de arbetslösas antal, ålder, försörjningsplikt och förutvarande anställningstid inom branschen. Förbundet gör gällande, att större delen arbetat i yrket sedan minst tio år tillbaka och att anställningstiden i sex av fallen uppgår till mellan 20 och 30 år.

Kommerskollegium har, efter återgivande av utredningens resultat, angående särskilda stödåtgärder åt arbetarna uttalat:

För den händelse företagen erhålla stöd på föreslaget sätt, är det tänkbart, att därigenom även för arbetarna — därest de icke lyckats finna ar-

bete inom andra områden — skall beredas någon förbättring i den inträdda situationen. Kollegiet fruktar dock, att några mera väsentliga verkningar i detta hänseende knappast kunna påräknas. Däremot vill det synas, som om den icke minst på grund av ringskattens upphörande starkt expanderande inhemska gummiringtillverkningen borde kunna i viss utsträckning bereda sysselsättning åt personer, som genom arbete inom regummeringsindustrien vunnit viss förtrogenhet med branschen.

Kollegiet ställer sig likväl mycket tveksamt, huruvida några alldeles särskilda åtgärder rörande de arbetare inom facket, som råkat i svårigheter, böra i detta sammanhang förekomma, vare sig i form av direkta, mer eller mindre tillfälliga understöd eller hjälp till överföring till annat yrke. I enskilda fall kunna helt visst förhållandena vara ömmande och hjälp påkallad. Det förefaller dock, som om vad med redan gällande bestämmelser kan åstadkommas till lindrande av arbetslöshetens verkningar borde i detta fall visa sig tillräckligt.

Yttrande över kommerskollegii förslag. I avgivet utlåtande har *statskontoret* uttalat, att ämbetsverket för sin del måste hysa allvarliga betänkligheter mot ett statsingripande till förmån för regummeringsföretagen med hänsyn till de konsekvenser för statsverket, som ett dylikt ingripande kunde tänkas medföra i andra fall, då statsmakternas beslut i beskattnings- eller liknande frågor oförmånligt inverkade på driftförhållandena för viss industri eller gren av den privata företagarverksamheten i övrigt. I betraktande av de särskilda omständigheter, vilka enligt vad utredningen gäve vid handen kunde åberopas i nu förevarande fall, har ämbetsverket dock icke velat motsätta sig att vissa stödåtgärder vidtagas. Dessa borde dock begränsas till att avse allenast sådana företag, vilka påtagligen råkat i ekonomiskt trångmål genom gummiringsskattens borttagande och vilka kunde antagas övervinna sina svårigheter, om statligt stöd bereddes dem.

Statskontoret har i huvudsak tillstyrkt de former och de villkor för stödverksamheten, som kollegiet föreslagit, dock att ämbetsverket icke ansett skäl föreligga att frångå den eljest inom den statliga lånerörelsen tillämpade regeln, att särskild dröjsmålsränta skall utgå vid försummad återbetalning. Man borde även beakta den möjlighet, som kunde föreligga, att när lån beviljades förmå maskinleverantör att efterskänka någon del — åtminstone affärsvinsten — å sin fordran.

Lånerörelsens handhavande har statskontoret ansett böra anförtros åt kommerskollegium, som därvid borde utrustas med befogenhet att biträda ackord eller eftergiva långivarens rätt i den omfattning, som avses i kungl. breven till statskontoret den 26 april 1929 och 26 juni 1933 angående biträdande av ackord och medgivande av betalningsanstånd med avseende å lån från statens utlåningsfonder m. m.

För lånerörelsen erforderliga anslagsmedel har statskontoret ansett böra ställas till förfogande å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd. Med den förordade begränsningen av stödverksamheten borde det av kollegiet föreslagna anslagsbeloppet enligt statskontorets mening icke i sin helhet bliva behövt. Vidare har ifrågasatts, om icke de anvisade kapitalmedlen i betrak-

tande av lånerörelsens art, oaktat det här gällde en engångsutlåning, borde till väsentlig del göras till föremål för omedelbar avskrivning.

Slutligen har statskontoret framhållit att, om företagarna inom regumneringsindustrin komma att erhålla stöd, det syntes skäligt att jämväl de arbetare, som på grund av de ändrade förhållandena inom denna industri kunde ha råkat i ekonomiskt nödläge, på något sätt bringades hjälp. Detta spörsmål vore förtjänt av ytterligare övervägande.

Vid anmälan av förslag till ändrad automobilbeskattning den 3 mars 1938 framhöll jag (propositionen nr 234, sid. 52), att det enda egentliga skälet för gummiringsskattens bibehållande skulle vara hänsyn till regumneringsverkstäderna, för vilka dess borttagande enligt vad det uppgivits skulle medföra minskad arbetstillgång. Men detta skäl — vilket skulle kunna anföras även mot det vid skattens bibehållande i och för sig berättigade kravet på införande av skatt på regumneringsgummi — ansåg jag icke böra tillmätas avgörande betydelse. Det förefölle icke osannolikt, att de befarade olägenheterna för ifrågavarande näringsgren i viss mån överdrivits, om man beaktade att regumnering enligt uppgift i icke ringa omfattning förekomme i länder utan gummiringsskatt samt att jordbrukets och skogsbrukets ökade användning av ringar kunde tänkas medföra åtminstone någon kompensations.
Departementschefen.

Den verkställda statistiska utredningen ger vid handen, att regumneringen i och med skattens borttagande nedgått mycket starkt och att sådana företag, för vilka denna nedgång icke i någon mån motvägts genom ökad inkomst av den kraftigt ökade försäljningen av nya gummiringar, för närvarande befinna sig i ett svårt läge. Särskilt gäller detta i fall, då regumneringsmaskinerna köpts under senare år på kredit, vilket i betydande utsträckning varit förhållandet. Till och med under år 1938 — sedan kommittéförslaget om gummiringsskatten framlagts — ha maskinfirmorna avyttrat regumneringsmaskiner till avsevärda belopp, huvudsakligen till de minsta företagen inom branschen.

Det är att antaga, att regumneringsindustrins svårigheter äro störst under den första tiden efter en skatteändring, i samband varmed försäljningspriset i minuthandeln å nya bilringar omedelbart nedgått med över en tredjedel av sitt tidigare belopp. Härigenom har en betydande nyanskaffning av ringar befunnits fördelaktig och en motsvarande minskning av regumneringsbehovet inträffat. Man synes vara berättigad att, såsom bland annat av kooperativa förbundet med stöd av vissa anförda omständigheter framhålls, räknat med att åtminstone någon ökning av regumneringen skall inträda efter en tids förlopp.

Vid den anpassning efter de nya förhållandena, som hittills ägt rum, ha åtskilliga verkstäder, enligt vad utredningen visat, i betydande grad och med viss framgång inriktat sig på ökad försäljning av gummiringar och annan verksamhet. För sådana företag, vilka dragas med avsevärda skulder för regumneringsapparat, erbjuder dock inriktningen på de nya eller nu

utvidgade verksamhetsgrenarna finansiella vanskligheter, eftersom det är tvivelaktigt, i vad mån dessa verksamhetsgrenar kunna bära amorteringar och avsevärda räntekostnader för de i närvarande läge föga nyttjade regummeringsmaskinerna. I syfte att underlätta en anpassning till nya verksamhetsformer och bereda de skuldsatta företagen något andrum synes mig en statlig stödaktion genom billiga lån på kort tid icke sakna berättigande.

Om hjälpåtgärder av ifrågasatt slag skola kunna ha åsyftad verkan, måste de tydligen genomföras inom den närmaste tiden. Med tanke härpå finner jag önskvärt, att frågan kommer under behandling av innevarande års riksdag, och vill därför, trots den framskridna tiden, tillstyrka, att förslag föreläggas riksdagen om anvisande av ett anslag till låneunderstöd åt skuldsatta regummeringsverkstäder, att disponeras efter i huvudsak de linjer, som föreslagits av kommerskollegium.

Med den korta tid som stått till buds för ärendets beredning inom departementet har det icke varit möjligt att i detalj taga ställning till föreliggande förslag. Jag förutsätter emellertid, att låneunderstöd i regel beviljas endast sådana företag, som tidigare haft sin väsentliga inkomst av regummering. Firmor, för vilka regummeringen varit av underordnad betydelse — vilket varit fallet för flertalet större företag inom verksamhetsområdet — torde icke lida under här berörda finansiella svårigheter och bära sålunda icke ifrågakomma såsom låntagare. Vidare anser jag mig böra förutsätta, att lån icke skall medgivas, om detta icke kan förväntas medföra en varaktig förbättring av företagets ekonomiska ställning. I de fall, då en avsevärd fördel genom låneunderstöd beredes även borgenär, bör skäligen krävas, att denne ikläder sig visst ansvar för lånets återbetalning. Detta synes lämpligen böra gälla även borgenär, som tillika står som leverantör av regummeringsapparat.

Med avseende å lånevillkoren kan jag tillstyrka vad härutinnan föreslagits av kommerskollegium med den modifikation, att dröjsmålsränta bör utgå efter sedvanliga grunder.

Administrationen av låneverksamheten torde böra anförtros åt kommerskollegium, som därvid bör erhålla befogenhet att biträda ackord och medgiva betalningsansånd i enlighet med statskontorets förslag. Det behov av personalförstärkning, verksamheten kan föranleda, låter sig ännu ej med visshet bedöma. Om så befinnes erforderligt, torde Kungl. Maj:t få besluta om anslagsförstärkning av tillgängliga medel.

Med nyss förutsatta begränsningar av låneverksamheten torde det för ändamålet erforderliga kapitalinvesteringsanslaget kunna beräknas till ett avsevärt lägre belopp än det av kommerskollegium föreslagna. Jag förordar att ett anslag å 600,000 kronor äskas för ändamålet. Anslaget torde böra anvisas under fonden för låneunderstöd. Någon grundavskrivning på investeringen synes mig icke erforderlig.

I likhet med statskontoret anser jag frågan om bistånd åt de till följd av inskränkningarna i regummeringsverksamheten arbetslösa böra bli föremål

för ytterligare övervägande. Jag vill dock i detta sammanhang framhålla, att vid utdelandet av låneunderstöd uppmärksamhet bör ägnas åtgärdens värde ur sysselsättningssynpunkt.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till Låneunderstöd för skuldsatta regummeringsföretag å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av kronor 600,000;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att beträffande lån ur förenämnda anslag efter prövning av omständigheterna i varje föreliggande fall biträda ackord i eller utom gäldenärs eller löftesmans konkurs ävensom eljest vid gäldenärs eller löftesmans obestånd helt eller delvis eftergiva långivarens rätt, med befogenhet för Kungl. Maj:t att uppdraga åt kommerskollegium att besluta i sådan fråga.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

P. J. Arrhenius.